EU:n pitkän aikavälin visio: vahvemmat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutualueet

Marianne Selkäinaho
MMM

Euroopan unioni haluaa nostaa esille maaseudun merkityksen ja haluaa kuulla maaseudun asukkaita

"The future of rural Europe can only be shaped locally. The public consultation will lead to a new strategy and vision for rural Europe in 2040 from and by rural people." **Ursula von der Leyen, President of the European Commission**

Euroopan pitkän aikavälin maaseutuvisio

- Euroopan komissio on esittänyt pitkän aikavälin vision EU:n maaseutualueille.
- Siinä sekä määritellään alueiden kohtaamia haasteita että esitellään niille tarjolla olevia lupaavia mahdollisuuksia.
- Visio perustuu ennakointiin ja maaseutualueiden kansalaisten ja muiden toimijoiden laajoihin kuulemisiin.
- Visiossa ehdotetaan **maaseutusopimusta** ja **maaseutua koskevaa toimintasuunnitelmaa**, joiden avulla EU:n maaseutualueista on tarkoitus tehdä vahvempia, verkottuneita, selviytymiskykyisiä ja vauraita.

Vision taustaa

- Euroopan maaseutualueilla asuu pysyvästi 137 miljoonaa ihmistä, ja maaseutualueet kattavat 80 % EU: n alueesta.
- Maaseutualueilla on tärkeä rooli luonnonvarojen hoidon varmistamisessa ja ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa ja ratkaiseva rooli siirtymisessä vihreään ja kestävään Eurooppaan. Erityisesti sosioekonomiset tekijät myötävaikuttavat tähän.
- EU:n maaseutualueita koskevalla pitkän aikavälin visiolla pyritään vastaamaan näihin haasteisiin ja huolenaiheisiin hyödyntämällä EU:n **vihreän siirtymän ja digitaalisen siirtymän uusia mahdollisuuksia ja covid-19-pandemiasta saatuja kokemuksia** sekä määrittämällä keinoja parantaa maaseudun elämänlaatua, saavuttaa tasapainoinen aluekehitys ja vauhdittaa talouskasvua.

Visio ja toimintasuunnitelma koostuvat neljästä toiminta-alueesta

- *Vahvemmat maaseutualueet – ml. vaikutusvaltaiset ja elinvoimaiset yhteisöt, parempi palveluiden saatavuus sekä sosiaaliset innovaatiot*
- *Maaseutualueiden yhteydet– ml. paremmat digitaaliset yhteydet, liikenteen parantaminen ja uudet liikkumisen muodot*
- *Selviytymiskykyiset maaseutualueet, jotka edistävät hyvinvointia - ml. ympäristöresilienssi, ilmastotoimet ja sosiaalinen selviytymiskyky*
- *Vauraat maaseutualueet – ml. taloudellisen toiminnan monipuolistaminen, maatalouselintarviketoiminta ja maatilamatkailu*

Lippulaivahankkeet perustuvat maaseutuvision neljään toimintalinjaan

- *1) Vahvemmat maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. maaseudun elävöittämisalustan perustaminen ja maaseutuyhteisöjä tukevat tutkimus ja innovoinnit.
- *2) Verkottuneet maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. maaseudun liikennettä kehittävä ja maaseudun digitaalista tulevaisuutta koskevat hankkeet.
- *3) Selviytymiskykyiset maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. maaseutukuntien tukeminen energiasiirtymässä ja ilmastonmuutoksen torjunnassa sekä hiiliviljelyä ja maaperän terveyttä ja sosiaalista palautumiskykyä ja maaseutualueiden naisia koskevat hankkeet.
- *4) Vauraat maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. yrittäjyys ja yhteisötalous maaseutualueilla.

Maaseutuvision toimeenpano

- Tiedonannossa korostetaan komission uutta sitoutumisesta maaseutuyhteisöihin ja maaseutualueiden kehittämiseen. Toimintasuunnitelma sisältää lippulaivahankkeita ja arvioita maaseutualueiden hankkeisiin tarjolla olevasta rahoituksesta kehyskaudella 2021 - 2027
- Uudistettu yhteinen maatalouspolitiikka ja erityisesti sen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (**maaseuturahasto)** on tiedonannon mukaan yksi tärkeimmistä EU:n maaseutualueiden rahoituslähteistä.
- **Koheesiopolitiikka** on toinen tärkeä maaseutualueiden tuen lähde, jolla edistetään ja tuetaan jäsenvaltioiden ja alueiden yhdenmukaista kokonaiskehitystä.

Maaseutusopimus

- Komissio laatii vuoden 2021 loppuun mennessä **yhdessä sidosryhmien kanssa ja olemalla yhteydessä EU:n alueiden komiteaan maaseutusopimuksen**, jonka avulla tarkastellaan maaseutuvision tavoitteiden saavuttamista.
- Uudessa maaseutusopimuksessa on mukana **EU-, kansallis-, alue- ja paikallistason toimijoita, jotka tukevat vision yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota sekä vastaavat maaseutuyhteisöjen yhteisiin pyrkimyksiin**. Komissio edistää sopimuksen toteuttamista **nykyisillä verkostoilla** ja kannustaa vaihtamaan ajatuksia ja parhaita käytäntöjä kaikilla tasoilla.

Maaseutuvision toteutuksen seuranta

- Komissio arvioi vuoden 2023 puoliväliin mennessä **toimintasuunnitelman toimeenpanoa** EU:n ja jäsenvaltioiden rahoittamissa maaseutualueiden tukijärjestelmissä yhteisen maatalouspolitiikan ja koheesiopolitiikan rahastojen ohjelmakaudella 2021–2027.

- Viimeistään vuoden 2024 alussa komissio laatii kertomuksen, jossa pohditaan maaseutualueiden tukitoimien ja **rahoituksen tehostamisen** mahdollisia **suuntaviivoja ja etenemistapoja**. Kertomusta koskevat keskustelut otetaan huomioon valmistauduttaessa uutta ohjelmakautta 2028–2034 koskevien ehdotusten tekemiseen.

Maaseutuvision toteutuksen seuranta

- **Maaseutuvaikutusten arviointi**
  - tarkoittaa, että EU:n politiikkoja tarkastellaan uudelleen maaseutunäkökulmasta. Tavoitteena on tunnistaa ja ottaa paremmin huomioon komission politiikka-aloitteiden mahdolliset vaikutukset maaseudun työllisyyteen, kasvuun ja kestävään kehitykseen
- Komissioon perustetaan **maaseudun seurantakeskus**, jonka tehtävänä on parantaa maaseutualueita koskevien tietojen keruuta ja analysointia. Näin saadaan tietoa maaseudun kehittämistä koskevan päätöksenteon tueksi ja tuetaan maaseutua koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa.

Maaseutuvisiolinkkejä

- https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en
- https://ec.europa.eu/regional_policy/fi/newsroom/news/2021/06/30-06-2021-long-term-vision-for-rural-areas-for-stronger-connected-resilient-prosperous-eu-rural-areas
- https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/teemat/maaseutu2040-tulevaisuustyo

Maaseutu2040